

אותו הנחל ששופע, אמן נקרא, שפתוב (משלי ח) ואהיה אצלו אמן. אל תקרי אמן אלא אמן. קיום הכל אותו הנחל (השל) ששופע ויוצא, אמן נקרא. שלמדנו, (תהלים ק) מן העולם ועד העולם - עולם שלמעלה, עולם שלמטה. גם כן אמן ואמן - אמן שלמעלה, אמן שלמטה. אמן קיום של כלם, והרי בארנו אמן באותן אותיות.

רבי שמעון אמר, אל"ף עמק הבאר שכל הברכות, משם נובעות יוצאות ונמצאות. מ"ם פתוחה, נהר ששופע ויוצא, ונקרא מ"ם. והוא סוד ששנינו, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה, כמו שבארנו (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נו"ן פשוטה, כלל של שתי נונין. נו"ן כפופה, כלל של האות וא"ו, כלל של נון כפופה (פשוטה). (מ"ם

פתוחה, כלל של שתי נונין - נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל של האות וא"ו) משום כך הכל נקרא נון ואו נון. ובסוד המשנה כך שנינו, ו' זכר, ו' פשוטה כלל של זכר ונקבה. נון כפופה בכלל של פשוטה היא. ובספרו של רב המנונא סבא, מ"ם של פאן היא נוטריקון מל"ף, והינו אמן. אמן מל"ף, נוטריקון א"ל מ"לף נ"אמן. כלל של הכל, ויפה הוא, והרי נתבאר. למדנו, כל מי ששמע ברכה מאתו מברך ולא מכון באמן, עליו נאמר ובני יקלו, כמו שנאמר (מלאכי א) לכם הפהנים בוניי שמי. מה ענשו? כמו שלא פתח בברכות למעלה, כך לא פותחים לו. ולא עוד, אלא כשיוצא מהעולם הזה, מכריזים לפניו ואומרים: סגרו הפתחים לפני פלוני ולא יפנס, ואל תקבלו אותו. אוי לו! אוי לנשמתו!

אקרי מבושא דההוא נחלא דנגיד, אמן אקרי, דכתיב, (משלי ח) ואהיה אצלו אמן, אל תקרי אמן, אלא אמן. קיומא דכלהו ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד ונפיק, אמן אקרי. דתניא, (תהלים ק) מן העולם ועד העולם, עולם דלעילא, עולם דלתתא. אוף הכא אמן ואמן, אמן דלעילא, אמן דלתתא. אמן קיומא דכלהו, והא אוקימנא אמן באינון אתוון.

רבי שמעון אמר, אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין, ומשפתחין. מ"ם פתוחה, נהרא דנגיד ונפיק, ואקרי מ"ם. והוא רזא דתנינן, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה. כמה דאוקימנא, (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נון פשוטה, כלל דתריין נונין, נון כפופה. כלל דאת וא"ו, כלל דנון כפופה (ס"א

פשוטה). (ס"א מ"ם פתוחה, כלל דתריין נונין, נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל דאת וא"ו) בגין כך כלל אקרי נון ואו נון. וברזא דמתנייתא הכי תאנא, ו' דכר, ו' פשוטה כלל דדכר ונוקבא, נון כפופה, בכלל דפשוטה היא. ובספרא דרב המנונא סבא, מם דהכא, היא נוטריקון מל"ף, והינו אמן, אמן נוטריקון, א"ל מ"לף נ"אמן. כלל דכלא, ושפיר הוא, והא אתמר.

תאנא, כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך, ולא אתפוון באמן, עליה נאמר ובני יקלו. כמה דאת אמר, (מלאכי א) לכם הפהנים בוניי שמי. מאי עונשיה. כמה דלא פתח ברכאן לעילא, כך לא פתחין ליה. ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא, מכריזי קמיה, ואמרי, טרוקו גלי קמיה דפלגיא, ולא ליעול, ולא תקבלון ליה, ווי ליה, ווי לנשמתיה.